

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők. MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Bartha Miklós.

A politikai ellentéteknek és a sok keserűségnek el kell némulni Bartha Miklós ravatalánál. Minden magyar ember szívét a fájdalom és hazafias bánat érzéseinek kell betölteni. Mert Bartha Miklós, lett légyen ő akár tulzó is a politikai meggyőződésének eszközeiben és támadott bár kiméletlenül is, a magyar ember előtt haló poraiban immár nem lehet más, mint ami tényleg volt: a magyar publicisztikának és a magyar politikának egy markáns, nagy és örök emlékezetű alakja.

Nem lehet célunk a működését és nagyságát aposztrofálni, mert ezt elvégezték és el fogják végezni az arra hivatottak.

Annál a tiszteletnél fogva azonban, amely politikai meggyőződésére való tekintet nélkül hazánk minden nagyját megilleti, mi is részesei óhajtunk lenni annak az általános hazafias bánatnak

és fájdalomnak, amelyet a halála fölött minden igaz magyar ember érez.

Izzó, szenvedélyes nagy magyar lelke leljen örök boldogságot!

Ebéd nélkül az iskolában.

A palánta, ha nincs napsugár, mely életszerveit tevékenységre keltse, ha nincs a talajban tápláló nedv, melyet szerveivel felszívhatna, meghervad s vagy agyonsorvad a hiányos táplálkozás miatt, vagy ha életben marad is, élete tengődés csupán. A virághaborulás korszakában, a helyett hogy szemtelket gyönyörködtetne, szánalmat kelt csenevész voltával s mikor gyümölcsöt kellene érlelnie, meddőn konyitja le fejét. A növény, ha gyöngye csemetekorában az életserdítő szükségleteket megtagadjuk tőle, képtelen megfelelni természeti hivatásának. Nem képes sem a faját szaporítani s nemesíteni, sem a természet háztartásában neki szánt szerepet betölteni. Ha disznóvénny volna, nem lesz disze környezetének s ha hasznos növénynek kellene lennie, nem hajt hasznot senkinek, semminek.

Az anyagi és szellemi meddőségnek,

az elcsenevészesedésnek, a korai pusztulásnak ez a kietlen, sivar képe komorodik a látó és érző ember lelke elé azoknak a hiányosan öltözött, sápadt, fonnyadt képű, vézna gyermekpalántáknak láttára, kik a mostani hűvös őszi reggeleken — egy csomó könyv a hónuk alatt — dideregve szédelegnek az iskolába. Bágyadt tekintetű szemükből kimereszkedik a nyomor. Talán egy darabka száraz kenyér volt a reggelijük s tán az lesz ebédjük és vacsorájuk is, vagy ami annál is rosszabb, semmi. Gondolható-e az ilyen elcsigázott szervezetben kellő energiájú agyidegtevékenység, hogy az emberi tudásnak csak első elemeit is felfogja s bármely pillanatban visszaidézésre képes eleven erővel elraktározza? Avagy képzelhető-e, hogy ilyen anyagi és szellemi táplálkozás mellett életrevaló testi és lelki szervezet alakulhasson ki? S föltéve, hogy az enyészet fagyos lehe le nem tarolja ezeket az ellenállóképesség föltételei nélkül szűkölködő gyöngye palántákat, hanem isten irgalmából belenőnek a termékeny és hasznos tevékenységre hivatott férfisorba, kellő erők hiában ugyan mint fognak megfelel-

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

Egy eljegyzési hirre.*)

(Tanácsok egy fiatal barátomnak.)

Mielőtt elvennéd, akit kiszemeltél:
Tapogass jól végig a szíven, a lelkén.
Nézd ki a szeméből, tud-e álmodozni?
S szokott-e patyolat ágyán imádkozni?
Ha a mezőn jártok: kap-e a virágon?
Megáll-e a szeme a vadrózsaszálon?
Fitymálva, kicsinylőn nem mondja-e rájuk:
Hogy csak az áloék az igaz virágok.
Ha jártok az utcák nagy forgatagába,
És nyújtja felétek kis kezét az árva:
Vet-e legalább rá, szíve melegéből,
Egy szánó pillantást szépséges szeméből?
— Adj dalt a kezébe, gyöngytiszta sorokból,
Amelytől a szívének érzése kicsordul.
Amelytől az ember mintha jobbá lenne . . .
Meg tudja-e lelkét fűrésztetni benne?

*) A Szanatórium Naptárából.

S mig beszélsz az édes anyádról,
Egyszerű parasztos, nádas hajlékáról,
Odahúzó szíved minden melegével:
— Gyönyörű kis fejét nem fordítja-e el?
Oh mert ha a szívet helyén nem találád,
Hasztalan számítod minden gazdagságát,
Hasztalan álmodnál a leggyönyörűbbnek:
— Küldd neki vissza az arany jeggyűrűdet!!
Szabolcska Mihály.

Mea culpa!

Irta: Gozsdu Elek
(Vége.)

Minden támadásáról tudtak és csodálattal teljes tisztelettel mesélték az ujjonnan érkezetteknek, hogy a kurtavasakat, mintha pántlikák lettek volna, olyan könnyen tépte el.

A fogház legendás alakja lett belőle és ha lármás gorombaságait a csukott zárkákba behallották, felütötték a fejüket és meredt szemekkel, tátott szájjal füleltek.

— Hallod? Hallod! Most kikap a felügyelő!

Az a néhány elzárt asszony és leány

is tudott mindent és mikor Kelemen Péter a virágzó rózsákkal teli nyájas fogházudvarban a sétáját végezte és ők az egyik hatalmas díófa árnyékában rabrubát mostak, abbanhagyták halk trécselésüket és a mosóteknő szappanszagu gőzéből csak néha süttöttek reá vágyakozó csodálattal teljes szemeket.

— Milyen szép ember! — suttogták egymásnak — Milyen szép!

Talán sóhajtott is egyik-másik közülrük.

De Kelemen Péter gőgös nyugalommal, mintha senkit sem vett volna észre, végezte sétáját és hosszú, egyenletes lépésekkel mérte végig a pázsitos udvar kavicsos utjait. Őt csak az órség és az előljárók érdekelték, akik viszont haraggal és gyűlölettel nézték ezt a megfélemezhető durva embert.

A felügyelő egyszer reggel halványan és szokatlanul komoly arccal jött be hozzá.

— No! Mi baj Ádám? — kérdeztem.

— Nagy szerencsétlenség történt. Ha lehet, segítsen rajtam. Őszintén elmondok mindent! — és Ádám mélyen sóhajtott.

— Nagy szerencsétlenség?

— Igen. Ha nem segíthet rajtam,

hetni egyéni és társadalmi hivatásuknak? Mint lesznek képesek fajuk nemes sajátosságait fokozott mértékben átörökíteni utódaikra, ha lesznek? S egyáltalában képesek lesznek-e a nemzet lélekszámát, anyagi és szellemi erőitökéjét gyarapítani?

Ha a társadalmat ez emberparányok egyéni nyomora illetetlenül hagyja — pedig papírra vetett körrajza is összefacsarítja a szívet — lehetetlen, hogy társadalmi következményeinek elgondolása a segítő jobb nyújtására ne ösztönözze. Mert nem elvéve akad egy-egy, kit egyetlenegy jólelkű ember könyörületessége is megmenthet a nemzeti embertörke gyarapítására, hanem sokan — sőt ha a szaporodást is számba vesszük — nagyon sokan vannak, kik a fejlődésnek ezen legerősebb táplálkozásra szoruló korában a társadalom mentő tevékenységét esdeklék. Csak a központi r. k. elemi népiskola tanítótestülete hatvan s egynehányat számolt össze olyan iskolás gyermeket, aki ebéd nélkül senyved az iskolapadban. Szegény lelkek! Erőnek erejével szellemi táplálékkal kínálják őket, mikor a gyomruk korog.

Néhány emberbarát a tanítótestülettel karöltve mentő akciót indít a hatvan s egynehány ebéd nélkül szükkölködő kis gyermek érdekében. Arról van szó, hogy hatvan téli napon legalább egy tányér meleg levest juttathassanak nekik ebédre. Hatvan gyermek ellátása meleg levest hatvan napra körülbelül hatszáz koronába kerül.

A társadalom érdekében fordulunk a társadalomhoz esengő szavunkkal. Tegye lehetővé fölöslege parányi részének közreadásával, hogy hatvan apró lélek megmaradjon, egészségesen fej-

lődjék s majdan számottevő része legyen a nemzeti munkaerőnek. Aki a saját konyháján megfőzheti számukra azt a meleg levest, vállaljon el a hatvan napból egy vagy két napot; akik ezt nem tehetik, filléreikkel tegyék lehetővé, hogy a többi meg nem ajánlott napra meg lehessen főzteni másokkal.

A nemzetnek él, aki a nemzet számára egy-egy életet megmenteni segít; s annyi életet élünk, ahányat a magunkéval együtt fentartunk.

Miloszavlyevits Milán.

Miloszavlyevits Milán szabadkai ügyvéd, a titeli kerület szabadelvűpárti képviselőjét október hó 22-én egy orgyilkos, kinek ellenfelét képviselte egy perben, nyílt utcán agyonütötte.

Merénylete boszu műve volt. A tettést mi sem mentheti. Hisz az agyonbunkozott ember lelkiismeretes kötelességből az ellenfél jogát védte a tétlessel szemben. Ha igaza volt és ügyét a törvény előtt elvesztette, okolja a törvény rideg betűjét, melyet a bírónak alkalmaznia kell. A közel multban történt Horváth ügyvéd agyonlövése Nyuly által, majd 1903. év tavaszán Eremits meggyilkolása, ezen most megisméltendő hasonló gyilkosság figyelmeztetések azok számára, kik törvény alkotására hivatva vannak.

A merénylet.

Miloszavlyevits ügyvéd irodái óra után irodavezetőjével, Braun Henrik szerkesztővel, mint mindennap ebéd előtt tenni szokta, rövid sétára indult. Amint a Teréz-templom jobb oldalán haladtak, a plébániakert fala mellől előbukkant régi haragosa, Ulrich János. Midőn megpillantotta a beszélgetésbe merült ügyvédet, háta mögé került és a kezében levő vasbottal oly erővel sujtotta hátulról föbe, hogy Miloszavlyevits megtántorodott és eszméletét veszítve, arccal a földre esett.

Braun szerkesztő, kinek kezében egy vékony vaspálcza volt, első meglepetésében a merénylő felé sujtott, de azt nem találta és segélyért kiáltott. Ulrich ezt látva, Braun

szerkesztő balkarjára sujtott botjával, majd a földön fekvő ügyvéd felé fordulva, 8—10 ütést mért a már amugyis eszméletlenül fekvő ember fejére. A merénylet néhány pillanatig tartott, midőn a kiabálásra a járókelők közül néhányan odasereglettek, már a merénylő vasbotját eldobva, futással menekült a tömeg elől.

Sérülések.

Az első segélyt dr. Révfy Jenő nyújtotta, ki közeli lakásáról rögtön a helyszínére sietett s ott igyekezett a helyszínén segélyt nyújtani. Ez alatt érkeztek meg a mentők, kik a súlyosan sérültet a lakására szállították, ahol már több orvos volt, kik nagy apparátussal fogtak a mentés kísérletéhez. A merénylő Miloszavlyevits fejét rettentően összezúzta. A bal halántékesont és nyakszirtcsont teljesen szét volt törve, a bal agyösszeroncsolva.

Hazaszállítás.

A merénylet egy óra után történt és néhány percre az eset után óriási néptömeg állta körül a meggyilkolt képviselő házát. Rokonai egymásután siettek a szerencsétlenül járt ember ágyához, aki az életmentési kísérletek után is mozdulatlanul fektet.

Neje mikor meglátta borzasztóan összezúzott férjét, eszméletlenül esett össze s állapota még mindig komoly, aggodalomra ad okot.

Az orvosok minden lehetőet elkövettek, hogy a borzasztóan összetört embert megmentse, de minden fáradozásuk sikertelen maradt. Miloszavlyevits Milán körülbelül egy óráig tartó haláltusa után anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, megszűnt élni.

Letartóztatás.

A megtörtént merénylet után a gyilkos bérkocsiba ült és a szabadkai törvényszék épülete elé hajtatott.

A tettes kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy a végzetes elhatározásra azon körülmény indította, hogy a meggyilkolt ügyvéd őt egész vagyonából kiforgatta s azt tőle elharácsolta.

A kihallgatás után Ulrichot a vizsgálóbíró azonnal letartóztatta.

A merénylet eszköztét Pertich kapitány a plébánia kertjében találta meg, ahova a

végem van! A dolog úgy történt, hogy tegnap délután a feleségem — úgy öt óra felé lehetett — kiült a díófa alá, amelyik tetszik tudni, őt az ablakaim alatt áll — és kötött. Pedig sokszor mondtam neki, hogy a séta ideje alatt ne üljön ki. De hát tetszik tudni — asszony, és az ördög sem bír vele. Az anyja éppen ilyen volt. Hát kiült. Igen ám, de az a gazember, verje meg az isten, kint sétált.

— Kelemen Péter?

— Igen, az, a Kelemen! Amint meglátta, hogy ott ül az asszony, egyenesen oda megy és azt mondja neki, te rongyos, hát te hogy mersz ide kiülni! A feleségem rá néz — ő pedig azt mondja, igen te, nem viszed be mindjárt azt a kifestett pofádat!

A feleségem lekomiszozta és azt is mondta neki, hogy ilyen bitang rabbal nem is áll szóba! Én a lármára kinéztem az ablakon és a saját fülemmel hallom, amint pofonokat ígért a feleségemnek!

Ember vagyok uram, ember! Huszárörmeszter voltam tizenkét álló esztendeig! Mikor először a szemem közé köpött, megígérttem neki, hogy pofon vágom. Alig, hogy

ezt kimondtam — újra a szemem közé köpött és akkor, igaz, kétszer pofon is vágtam. Azóta még jobban üldözött! Már meguntam az életemet e miatt a bitang miatt. Most meg már a feleségembe is belekötött. Lepiszkolta a feleségemet, pofonokat ígért neki! Két éve, hogy elvettem feleségemet és szeretem. Elvesztettem az eszemet! Leszaladtam az udvarra — bekergettem az asszonyt és a gazembert azonnal a sötétbe vittem és rövidre megvasaltattam. Mikor készen voltak vele, magamhoz vettem egy ujdontat új bikacsököket, lementem hozzá, a sötétbe és bezártam az ajtót. Szemben az ajtóval ült a kövezeten. Mikor meglátott és észrevette, hogy bezárom az ajtót, azt mondta nekem, — nekem a szemembe! Leköpöm azt a te kifestett feleségedet!

Minden csöpp vérem a fejembe szállt és én elkezdtem pofozni és ütöni és verni a bikacsökkel a fejét, a lábát, a hátát, a megvasalt kezét és ütöttem a hol értem és csaptam ameddig a bikacsök foszlányokra szakadt. Aztán rugtam és pofoztam, amíg a lélegzetem elállott és mikor nem bírtam tovább — ott hagytam. Ez történt tegnap dél-

után. Egy árva szóval sem mondtam többet vagy kevesebbet. Bocssáson meg, nem tettem másképen! Én huszárörmeszter voltam és nem bírtam tovább!

— És a többi rab, hogy viselkedett a lármára, jajgatásra?

— Az a bitang úgy hallgatott, mintba néma volna! Meg se muskánt! Csak néha nyögött és fújt, mint a hogy a bikák szoktak. Legföljebb a puffanásokat lehetett hallani, de — azokat is csak az udvaron, ott pedig nem volt senki. Talán egyik-másik ór hallhatott valamit —

— És aztán mi történt?

— Ugy körülbelül egy fél óra mulva kifujtam magamat és felvittem a zárkájába. Csendesesen fölment és azonnal lefeküdt.

— Látta azóta? Hogy van?

— Nem láttam! Nem tudom. Ha lehetséges, az isten szerelmére kérem, segítsen rajtam. Egész éjjel nem tudunk aludni. Ember vagyok uram és nem bírtam magammal! Inkább felakasztom magamat, sem hogy becsukjanak e miatt a bitang miatt.

— Hát biz ez baj Ádám! Gyertünk, majd megnézem!

merénylő azt a merénylet elkövetése után bedobta.

A vasbot vége hegyesre van reszelve, úgy hogy szurásra is alkalmas. A súlyos ütésektől a vasbot végétől mintegy 20—25 cm-nyire meg van görbülve.

A képviselő élete.

Miloszavlyevits Milán régi előkelő szabadkai szerb családból származott. Már atyja is, aki szintén keresett ügyvéd volt, élénk szerepet játszott a közéletben és közigazgatási főtisztviselő is volt. Miloszavlyevits már fiatal korában mint kezdő ügyvéd kiváló gyakorlati érzékével és éles jogászai gondolkodásával a legkeresettebb ügyvédek közé küzdött fel magát. Egész Bácskában ismerték irodáját, amely híres volt arról, hogy a legnagyobb rendes perek viselői fordultak ügyvédi tudományához. Nagy elfoglaltsága azonban nem zárta ki azt, hogy a közéletben is tevékeny részt ne vegyen.

Mint a liberális szerb párt törhetlen híve küzdött hitfelei sorában s a közigazgatási életben is élénk szerepet játszott, különösen a 70-es években, de ezen a téren sohasem tudott nagyobb népszerűsége vergődni.

Az országos politikai élet legelőkelőbb köreivel intim összeköttetésben állott s különösen a nemzeti párt egyik korifeusával, Horánszky Nándorral, a későbbi miniszterrel volt szoros baráti viszonyban.

Politikai szereplésének kezdete még a volt nemzeti párt fénykorába nyúlik vissza. Két ízben is volt a párt jelöltje, egy ízben egy torontáli, másizben a magyarkanizsai kerületben, de mindkét esetben kisebbségben maradt. Mint a szabadelvű párt jelöltje ujabban ismét mandátum elnyerésére iparkodott, amit különösen a csajkási kerületben vállalt óriási földosztó perének érdekében tartott szükségesnek s éppen ezért a titeli kerületben lépett fel, de első ízben ott is megbukott. Az 1905. évi általános választásoknál azonban dr. Musitzky Demeter szerb radikális jelölt ellenében sikerült többséget szereznie s azóta tagja a képviselőháznak.

Irodalmi munkásságot is fejtett ki.

Temetés.

Az egész városban és a megyében nagy megdöbbenéssel tárgyalják a végzetes merénylet részleteit.

Az elhunyt képviselő személye a társadalom minden rétege előtt ismeretes és előzékeny lekötelező modoráért kedves volt.

Temetése tegnap délután 3 órakor volt a város óriási részvétele mellett. A megboldogult hült tetemét a gör. kel. szerb temetőben tették örök nyugalomra.

H i r e k.

Kinevezés. Latinovits Pál főispán Leinveher György hódási lakost tiszteletbeli szolgabíróvá nevezte ki és szolgálatára a hódási járási szolgabíróshoz osztotta be.

Kinevezés. A posta-, távirde- és távbeszélő államtitkár-elnökigazgatója Marschall Emil posta- és távirdegyakornokot a X. fizetési osztályba posta- és távirdeosztályba nevezte ki.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter Bács-Bodrog vármegyében a dunagálói anyakönyvi kerületbe Borovszky Kornél jegyzőt, a wekerlefalvaiba Fejes Ágost jegyzőt, a monostorszegibe Tessényi Oszkár jegyzőt, a bácsujlakiba pedig Duptza Kálmán jegyzőt anyakönyvvezetőkké; továbbá a vajszaiba Odry Károly segédjegyzőt, a bácskereszturiba Mihajlovits Sándor segédjegyzőt, a bajszaiba pedig Kanyó Ödön segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesekké kinevezte.

Hirek az egyházmegyéből.

Eper Ádám mozsori lelkész betegsége miatt állásától felmentetvén, helyébe mozsori lelkész Kilibertus Mihály hódási káplán nevezetett ki. Kápláni minőségben áthelyeztetek: Almásy Miklós Kecelről Futakra, Gauder István pedig Futakról Hódásra.

Uj tolmács. A szabadkai törvényszék Sztojkovics György nyug. törvényszéki bírót, gyakorló ügyvéd, szabadkai lakost a szabadkai törvényszék és járásbíróshoz mellé szerb-dalmát és horvát nyelvű hites tolmácsként kinevezte.

Ügyvédi kamarák köréből.

A szabadkai ügyvédi kamara közhirre teszi, hogy Knézy Lehel dr. hódási és Fischer Samu dr. jánosalmi ügyvédek az ügyvédi lajstromába iktatta, közhirre teszi továbbá, hogy Steinitz Gyula dr. bácsfeketehégyi ügyvéd irodáját a kamara területén belül Topolyára helyezte át, végül, hogy Prodánovics Mihály dr. újvidéki ügyvédet a kamara fegyelmi bíróságának a kir. kuria által helybenhagyott ítélete alapján, az ügyvédségtől hat hónapra felfüggesztette. A felfüggesztés hatálya a hivatalos lapban való közzététel napjától számítandó.

Gyászír. Bittermann Nándor, lapunk kiadóját és családját súlyos gyász érte. Fivére, Bittermann Károly Bajaszentistván község jegyzője Budapesten, a vörös kereszt kórházban, a hova gyógykezelés miatt fordult, folyó hó 21-én elhunyt. A megboldogult teteme Dorozsmára szállítatik, ahol ma kedden délután 3 órakor adatik át örök pihenésre az anyaföldnek. Az elhunytat neje, Bittermann szül. Karesay Idán kívül nagyszámu rokonsága gyászolja. Egy becsületes és tisztességes munkában eltöltött élet végződött az alig 51 éves derék tisztviselő halálával. Legyen emléke áldott. — A család a következő gyászjelentést adta ki: Bittermann Károlyné szül. Karesay Ida a maga és fogadott leánya Mariska, úgy az összes rokonság nevében mély fájdalommal telt szívvel jelenti, hogy forrón szeretett, felejtethetetlen férje, illetve nevelőatyja és rokonuk Bittermann Károly községi jegyző folyó hó 21-én délután 5 órakor, rövid betegsége után életének 51-ik, boldog házasságának 25-ik évében az Urban jobblétre szenderült. A drága halott hült tetemei folyó hó 23-án délután 2 órakor fognak a vörös kereszt kórház halottaskápolnájában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és Kiskundorozsmán folyó hó 24-én délután 3 órakor, újlagos beszentelés után, örök nyugalomra helyezettetni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 25-én fog a kiskundorozsmai róm. kath. templomban az Urnak bemutatattani. Budapest, 1905. évi október hó 22-én. Áldás és béke drága poraira!

Ujvidék főkapitánya életvé-

szélyben. Ujvidékről jelentik, hogy dr. Demetrovics Vladimír főkapitány hivatalos helyiségébe csütörtök délután betért dr. Jojkics Mladen városi főorvos, ki a főkapitány asztalán fekvő bűnjelét képező revolvert kézbe véve, forgatni kezdte. Dr. Demetrovics figyelmeztette dr. Jojkicsot, hogy vigyázzon, mert a fegyver töltve van, de figyelmeztetésre nem volt, mert a revolver abban a pillanatban elsült és a golyó tőle néhány lépésre az ajtóba furódott.

Tanítók fizetése. Szabadka város törvényhatósági bizottsága a városi és szállási tanítók fizetését 25%-al felemelte. Ugyálszik Ujvidék példája követőre talált. Vajha Zombor város törvényhatósága is méltányolni tudná a nemzet napzamosainak működését, kik a legfontosabb munkát fejtik ki a népnevelés terén és követné a két törvényhatóság példáját.

Uj gyár. Szabadkán 3,500.000 kor. alaptőkével textilgyár részvénytársaság van alakulóban Lányi Mór közgazdasági bankigazgató vezetésével.

Bementem a Kelemen zárkájába. Ott fektűt a vaságyon és a nyári pokrócczal állig be volt takarva. A szemei le voltak csukva és a zajos kulcsörömpölésre, zárnyitásra és a kísérő őr „vigyázz!” vezényszavára meg se mozdult.

Megijedtem, azt hittem, hogy meghalt. A szemgödrői mélyen be voltak esve és sötét kék karikák jeleztek a szemgödrök határait.

Az arca összeesett, az álla megnyult és egészséges, piros arca fehér sárgásra változott. A szája körül a nagy testi fájdalmakat mutató, hosszukás kékes vonalak támadtak. Fehér homloka ugylátszott, mintha festett fából volna és szép sas orra vékonyabb lett és színtelen hideg vonalban emelkedett ki lesoványodott arcából.

Hozzáléptem és kérdeztem:

— Alszik?

Alig hallhatóan mondta:

— Nem!

— Mi baja?

— Semmi!

— Bántotta valaki?

— Nem!

És mialatt ezeket mondta, mozdulatla-

nul fektűt és nem nyitotta ki a szemeit. Csak most vettem észre, hogy szembéjai is kékek.

— Majd elhivatom az orvost!

Kelemen fölnyitotta a szemeit, rámnézett és rémületet, könyörgő alázatosságot láttam bennök.

— Ne tegye kérem, — kérem! Négy szemkőzt akarok önnel beszélni!

A kíséretet kiküldtem és leültem az ágya mellé. Kelemen a takaró alól kihuzta a kezeit és a mellére tette.

— Bocsásson meg nekem! kezét. Vétkeztem — mert bántottam önt! Bocsásson meg! Tegnap délután óta nyugodt vagyok és ujra embernek érzem magam.

— Tudom, a felügyelő —

— Igen. Én akartam úgy!

— Ön akarta?

— Hallgasson meg — tudom, hogy ön meg fog nekem bocsátani. Mindent el kell mondanom, mert nem akarom, hogy miattam egy szegény ember szenvedjen. Legyen türelmes velem. Amit mondani fogok, nagyon kevés és nagyon egyszerű.

— Nagyon indulatos ember voltam

és tavaly őszkor egy vasárnap estefelé rajta-értem a falunkbeli borbélyt, azt a vézna rongyos kis Piryt, amint a vadásztérletemen egy kukoricaszőlésnél ülve, nyulat lesett.

Nagyon gyűlöltem az orvvadászokat és különösen ezt a Piryt, akit valahányszor kérdőre vontam, mindig csak mosolygott és azt mondta, hogy ötöt nem fogja meg senki.

Sokáig lestem. Végre megfogtam! Ő nem vett észre és én megkerültem a kukoricát. Tudtam, hogy hol ül, és a lélegzetemet is visszafojtva, óvatos lassúsággal, zajtalan lépésekkel, mint a ragadozó nagy macskák szokták, közeledtem a prédámhoz.

Ahol nagyon sűrű volt a kukorica, négykézláb másztam előre és meg-megállva hallgatódtam és vigyáztam, hogy a somfapálcámat el ne veszítsem.

Végre becserkésztem az embert! Nagyon vadászizgatottságot még nem éreztem!

Ott ült előttem öt lépésnyire! A szívem dobbanását hallottam és pihennem kellett.

Egy csendesen bandukoló nyúl közeledett feléje, — és én abban a pillanatban ragadtam meg, mikor a nyulra emelte a fegyvert.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága, 1905. évi október hó 25-én délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgyakkal: 1. A magyar földhitelezési törvényjavaslat az 1.100.000 korona kölcsönnek folyósítása és elszámolása iránt. 2. Falcione Gusztáv és társainak önálló indítványa a zombor-óbecsei vasútra a város által megszavazott 120.000 koronának — miután annak építése idejében meg nem kezdett — megtagadása iránt. 3. A szegedi kereskedelmi és iparkamarának előterjesztése, — az iparkamarai járulékok beszedésének elrendelése, illetve kiadása iránt.

A bezdáni-uti ártézi kut, a melyre lapunkban már párszor felhívtuk az illetékes körök figyelmét, végre elkészült. Diszes, zöldre festett kútsó emelkedik ki, a mely két csapon adja az üdítő italt. Ugylátszik azonban, hogy valamelyes számadási hiba csuszott bele a tervezet elkészítésénél, mert a csapok oly mélyen vannak a csövön elhelyezve, hogy a megtöltött edényt másképp nem lehet kivenni a csap alól, ha csak az edény tartalmának fele vissza nem ürítetik a tartályba. Talán az elkészítők nem voltak tisztában a korszok magasságával, vagy pedig a bádógosok és fazekasok esküdtek össze a bezdáni-uti ártézi kut ellen.

Csőd. A zombori kir. törvényszék Rojanits Száva géplakatos, sztapári lakos ellen a csődöt elrendelte. Csődbiztosul dr. Markowith Lajos, tömeggondnokul dr. Lallósevit János és helyettes tömeggondnokul dr. Vujics Sándor neveztetett ki.

A kötelező kórházi orvosi gyakorlat eltöltésére az 1905/6—1907/8. tanévek tartamára Szabadka és Baja városok, illetőleg azok kórházai jogosítottak.

Munkáslakóházak építése. Zenta város törvényhatósága elhatározta, hogy háromszáz család elhelyezésére megfelelő munkáslakóházakat építtet, mely célra a földművelésügyi miniszter megfelelő kamatmentes segélyt engedélyezett. Ilyen munkáslakóházak építését Óbecse már két év előtt megkezdte és ma már egész kis munkástelep az, ahol az új házikók épültek. — Latinovits Pál főispán közbenjárására a földművelésügyi miniszter ilyen célra Zombor városának is engedélyezett 20.000 koronát. Kívánsiak vagyunk, hogy a város tanácsa mikor lesz hajlandó a két év előtt engedélyezett 20.000 koronát a munkástelepek építésére felhasználni. Ez is, mint sok más ügy, valamelyik albizottságnál vár bizonyára a feltámadást jelző trombiták harsogására.

Bácsmezei vasúti tisztek fiókszövetsége. Az ujvidéki vasúti tisz-

tek a napokban Püspöky Gusztáv állomásfőnök elnöke alatt tartott közgyűlésen megalakították a magyar állami vasutasok orsz. szövetségének ujvidéki kerületi csoportját és elnökké Püspöky Gusztáv ujvidéki állomásfőnököt, alelnökké pedig Kovács Lajos ugyanottani pályafelügyelőt választották. Az ujvidéki csoporthoz tartozik a Hegyes—Fehetehegy—India és Palánka, Ujvidék—Baja—Zombor—Gombos, Ujvidék—Zenta és Ujvidék—Titelig terjedő vasúti vonalak személyzete.

Az ujvidéki róm. kat. hitközség dr. Ámon Pál plébánosának 1600 kor. személyi pótlékot szavazott meg. Dr. Ámon kijelentette, hogy a kapott összeget oda fordítja, ahonnan és amire kapta. Az ujvidéki templom helyreállítására 500, Koppek György síremlékére pedig rögtön 100 koronát adományozott.

Egy bácskai iparos találmánya. Tapolesányi Illés óbecsei iparos szenczációs találmányáról hoz hírt a sajtó. Ha a hír valóban bizonyul, egy a távirászat terén fontos és nagy változások fognak következni. Tapolesányi találmánya ugyanis az eddig használt Morse-féle távirógép hiányait teljesen megszünteti, a hiányos jelek helyett tökéletes és teljesen felismerhető betűket vet a szalagra táviratozás közben. Hogy a találmány tényleg nagyjelentőségű, bizonyítja az, hogy Jovanovits óbecsei posta- és táviró felügyelő szakvéleménye alapján a képviselőtestület az ügy tanulmányozására bizottságot küldött ki.

A halott becsülete. Az a kellemetlen meglepetés érte tavaly nyáron Horthy János zentai takarékpénztári pénztárost, hogy a kezére bízott pénzből hatezer korona hiányzik. Rögtön jelentkezett az igazgatóságnál s pár napi szabadságot kért, hogy Péterváradon lakó tehetős rokonai segítségével a pénzt előteremtse. Elutazott s nem tért többé vissza. Ruháját a Dunapartján halászsok találta meg egy cédulával, amelyen az állott, hogy a ruhát Horthy János pénztáros viselte életében. A zentai lapok szenzációs tudósításokat közöltek a sikkasztó pénztáros szökéséről, melyet több bácsmezei lap is átvett, erősen kiszínezve a dolgot. Az öngyilkos özvegye, miután a hiány Horthy biztosítékából megtérült, rágalmozás miatt sajtópörtöt indított Katona Imre, a „Zentai Híradó” szerkesztője ellen, aki azonban ismeretlen helyre távozott s helyette Kabos Ármán, a lap kiadója vállalta el a felelősséget, továbbá Pető Lajos, László Géza és Fekete János vidéki hírlapírók ellen. A szabadkai törvényszék Kabost hetven korona, Pető Lajost pedig husz korona pénzbüntetésre ítélte, a többi vádlottat ellenben fölmentette. A szegedi tábla Kabos

büntetését is husz koronára szállította le, egyebekben jóváhagyta az első bíróság ítéletét. A kuria első büntetőtanácsa, egy a főügyészség, mint a vádlottak semmisségi panaszát alaptalannak találta s elutasította.

Gyilkos anya. Zsalyai levelezőnk írja: Masitzki Voin és Zlicies Pája zsalyai földművesek folyó hó 16-án este Nikovits Emil járási rendőrfelügyelőnek jelentették, hogy az említett nap délutánján, amikor a munkából hazatértek, a bácsujlaki düllőnél levő kutgödörben egy holt füccesemőt találtak. A helyszínére sietett rendőrfelügyelő a jelentés valódiságáról meggyőződést szerezvén, a bűntény kiderítésére azonnal megindította a nyomozást. Nem sikertelenül. Megállapította, hogy a kis holttest Mezey Istvánné szül. Horváth Erzsébet 22 éves zsalyai napszámosné csecsemője, akit a gyilkos anya már három nap előtt a jelzett kutgödörbe dobott. Az anya kihallgatása alkalmával előadta, hogy a holt annak a viszonyoknak gyümölcse, amelyet Molnár Mátyás csurogi legényvel folytatott. Molnár öt már hónapokkal ezelőtt hűtlenül cserbenhagyta, mire elhatározta magát, hogy Mezey Istvánhoz megy férjhez, ami az idén Péter és Pál napján meg is történt. Abbeli felelmében, hogy férje leánykorában folytatott tiltott viszonya neszt vesz, már két héttel ezelőtt Csurogra ment és ott egy fiúgyermeknek adott életet. Felelme mindinkább fokozódván, kétségbeesésében a bácsujlaki düllőnél levő kutgödörbe dobta csecsemőjét és mintha mi sem történt volna, hazatért urához. A rendőrség ezen vallomás után letartóztatta a szerencsétlen anyát és táviratban értesítette erről az ujvidéki kir. ügyészséget.

Egy rikkancs és az aranyóra. Zentán Dinka Ferenc rikkancs a napokban újságot vitt Erdújhelyi Menyhért plébánosnak. A plébános el lévén foglalva, utasította a fiút, hogy az újságot tegye az irodai asztalára, ahol értékes aranyórája és aranylánc feküdt. A rikkancsnak szemétszurt az óra és lánc. Némi gondolkodás után magához vette azokat. Nehogy a lopásra rájöjjenek és hogy könnyebben tudhasson a tárgyakon, az órát darabokra törte, a láncot pedig ketté tépte. Az óra és lánc darabjait egyes órásknál értékesítette potóm árban. A csendőrségnek sikerült a tettest kideríteni és letartóztatni.

Orvosválasztás. Bácsalmáson Nagy Géza dr. fővárosi orvos községi orvossá választott.

Névmagyarosítás. Kiskoru Pillischer Mór és Pillischer Náthán adai lakosok családi nevüket belügyminiszteri engedéllyel „Palócz”-ra változtatták.

Először felrántottam őt a földről, aztán összeráztam, hogy a fogai vaczogtak bele és pofoztam. Pírj lármázni kezdett és én a földre vágtam; aztán rugdostam és a pálczával ütöttem, vertem, ahogy csak az erőmből kitéllett. Jajgatni kezdett és sirt és ez ahelyett hogy csillapította volna a dühömet, még jobban izgatott — és vertem és rugdostam, hogy utoljára csak úgy hempergett előttem a tarlón.

Összebugta magát és erőtlen hangon jajgatott és nyöszörgött. Még most is látom kétségbeesett merev szeméit, amint rámszögezte és már csak vékony sípoló hangon sirt, ami a beteg madarak pipelésére emlékeztetett. Mikor ezeket a hangokat hallottam, megijedtem — kijózanódtam. Saját magamtól ijedtem meg.

A vadságom a tarlón vergődő ember zökögő sírására mintha egy pillanat alatt kivált volna belőlem — és saját magam előtt láttam magamat, az izmos bestiát.

A nyöszörgő gyöngye ember ott fektet a lábaimnál — és én, a gyalázatos győző, ott álltam sértetlenül.

Rávasz óvatossággal becserkészttem és

letepertem és megvertem egy gyöngye, védtelent! Az erősebbek göggyével rugtam és pofoztam és az erősségem hatalmával nyöszörgő sírásra kényszerítettem egy embert!

Bűnhődni vágytam!

— Hiszen ön bűnhődik, ön szenved! — mondta neki.

— Az önök büntetéséhez semmi közöm! Ez az önök dolga. Rám adták, mint valami idegen ruhát. Gyári bűnhődés! A hivatalos szenvedésnek nincsen tartalma. Legföljebb testi sanyargatás az egész. Meggyaláztam egy tehetetlen embert — és tehetetlenül ugyan azt a gyalázatot akartam elszívni.

Tudtam, hogy sikertülni fog, mert önök is gyöngék és kegyetlenek. Felingereltem önöket, mint a szelídített fenevadakat. És valamennyi rám viészorgatta a fogát.

Mindennap és minden órában eszembe jutott a nyöszörgő, síró ember. Láttam nyomorék, vézna karját és a hosszú éjjeleken sokáig nem tudtam elaludni és a saját bordáimon tapogattam ki az ő vékony bordáinak a zuzott helyeit.

Láttam a somfapálczám és a csizmám kék és zöld nyomait a testén. Láttam, amint az

ágyában kimerülten és sárgán mozdulatlanul fektet.

Ezek a látományok erőt adtak egyik napról a másikra és én itt önöket napról napra ingereltem, bűszíttem és végre magamra uszítottam különösen egyet, aki éppen olyan vad és kegyetlen volt, mint én.

Megyert, összepofozott és megugdosott engem. Ő erős és kegyetlen volt velem és mégis én fogok bocsánatot kérni tőle.

Higye meg nekem — csak én fogok ebből a házból tiszta lélekkel távozni. A többi csak szegényt, keserűséget és szomorúságot visz ki innen. Itt csak a kemény törvény és a hideg rend uralkodik.

Érzem — nekem nincsen szükségem bírákra.

— Minek a bírák? Minek a bilincs!

Alázatosan bocsánatot fogok kérni mindenkitől, akit szóval vagy tettel megbántottam és aki boszut állott rajtam — bántódása ne legyen.

Nyujtsa nekem a kezét! Kérem! Bocsásson meg nekem!

A meggyilkolt képviselő végrendelete. Elénk emlékezetében él még olvasóközönségünknek azon borzalmas eset, amidőn 1903. évi őszén Eremita Pál országgyűlési képviselőt Nagyikindán meggyilkolták. A dúsgazdag képviselő 2.400.000 korona értékű vagyont hagyott maga után, melyet egy 6 év előtt kelt végrendelet értelmében nővéreinek fia, Prekajszy Péter nagyikindai lakos örökölt, az ingatlanaira azonban özvegye haszonélvezetet nyert mindaddig, míg esetleg férjhez nem megy. Özvegye a végrendeletet magára nézve sérelmesnek találta, mivel tudomása volt egy újabb végrendeletéről, melyet férje halála előtt pár hónappal készített s amelyben az összvagyont egyharmad részének örökösévé, a másik örökösévé Prekajszy Pétert és harmadik részét közművelődési célra hagyta. Ez az utóbb említett végrendelet azonban eltűnt és Prekajszy a régi végrendeletét mutatta fel. Mikor azonban tudomására jutott, hogy az özvegy a régi végrendeletet ezzel készült megtámadni, kiegészítéssel véle és az örököltöt vagyon $\frac{1}{3}$ -át átengedte neki. Az új végrendelet azonban állítólag nemcsak az özvegynek volt tudomása, hanem a Prekajszy-féle bank két tisztviselőjének és néhány előkelő budapesti szerbnek is, akiknek egy alkalommal eldicselkedett Eremita, hogy ő sokkal többet hagy szerb közművelődési célokra, mint Tökölly Száaa, aki a budapesti Tököllyanumot alapította. Ezek közül a szerbek közül négyen a saját költségükön pörrel fogják megtámadni a Prekajszy által előmutatott végrendeletet és ebben az ügyben a napokban meg is bíztak egy fővárosi ügyvéddel, hogy az eljárást megindítsa.

A pénzcsináló masina. A múlt év január havában két szerb ember Ikrasev Pál és Eggersán Gábor ezer koronáért vettek egy pénzcsináló masinát Szurducsán Szvetozártól, aki két társának segítségével, Bogecsev Mila és Lauzer Sándor útján beszélt rá őket az üzletre. Próbálták azután a masinán dolgozni, de csak nem akart sikerülni. A csendőrségnek ellenben sikerült rajtuk útni próbálkozásuk közben és meg is büntette őket a bíróság. Szurducsán az újvidéki törvényszék ítélte el csalásért hat hónapi, két társát pedig nyolc-nyolc hónapi börtönrre. Az ítéletet a szegedi tábla helybenhagyta, a kuria pedig elutasította a semmisségi panaszokat.

Öngyilkos csendőrszervező.

Csiky Ferenc bácsbokodi csendőrszervezőnek a minap a csendőrlaktanyában agyonlőtte magát és meghalt. Tettének okát nem tudják.

Vizbefutott kisgyerek.

Folyó hó 17-én délután 3 óra tájban Ötyös István topolyai lakosnak két kis gyermeke, egyik 5, a másik 2 éves, lementek az előtűk folyó Krivájhoz vizet meríteni s mikor a nagyobbik gyerek az edényt megmerítette, az árokból feljött és a házba vitte. Az edényje kerekedett tőle, hol van kis öcsése, a fiu azt felelte, hogy lent maradt az ároknál. Az anya rosszat sejtve, kiszaladt az árokhöz s reménytelenül látta, hogy kis gyermeke feje a vízben fekszik. A kis gyermeket kihúzták a hokúig erő viz és sárból, de már akkor nem volt benne élet. A gyors halál akként állott be, hogy a szerencsétlen kis gyermek orra és szája teletömődött sárral és megfulladt. A vizsgálat megindult, hogy a szerencsétlen kis gyermek gondatlanságnak esett-e áldozatul.

Az apatini halászmesterek szervezkedése.

Az apatini önálló halászmesterek, mintegy 14-en szövöztek s jövőben a halászatot közös számlára folytatják. A társaság egyelőre öt évre alakult meg, célja, hogy az eddig külön-külön bérrel halászerületeket egyesítve, okszorúleg hasznosítsák. Miután az apatini halászmesterek az egymás közötti versenyt megszüntették, előreláthatólag a halászatot is emelni fogja az új társaság. Ez az egyesülés a zombori halpiacra is kihatással lesz.

A lágytojás abban a hirben áll, hogy a legkönnyebben emészthető étel s a bélcsatornából közvetlenül a vérbe szívódik; míg a kemény tojást nehéz ételnek tartja a közönség. Mindkét állítás helytelen. A lágy tojás, mielőtt emésztés alá kerülne, mint

minden más táplálék is, megolvad a gyomorban, csak ezután kezd őr a gyomornedv újból feloldani. Ha ellenben a tojást jól megfőzzük, vagyis keményen élvezzük, akkor az már megolvadva (coagulálva) kerül a gyomorba, tehát ez az emésztést okvetlenül megelőző munka már előre el van nála végezve. A különbség a kettő között csak az, hogy a kemény tojást apróra meg kell rágni, mert különben a nagy és kemény morzsákkal kell vesződnie a gyomorsavnak, míg beléjük rághatja magát; viszont a folyékonyan élvezett híg tojást könnyen átjárhatja. Gyermekek táplálása szempontjából tehát föltötte ajánlatos a tarhonyává reszelt kemény tojás etetése. Egy tojás tápértéke annyi, mint két deci tejé, vagy kétszeres sulyu húsé, hozzá még nincs rostanyaga. Egy tojás értéke 70 hőegység, ebből 60 a sárgájára esik, mely vasat is tartalmaz s ezzel szaporítja a vörös vértestecskéket. A fehérje és sárgája egyformán 3—3 gr. fehérnyet (albumen) tartalmaz, de azonkívül a sárgájában van 5 gr. zsír. Nagy tápértéke abban van, hogy a bélcsatornában majdnem teljesen felszívódik s kihasználódik, amit hasonló hatálylyal semmi más ételről nem mondhatni el. Kizárólagos táplálkozásra még sem való, mert tömör zsirjával csakhamar undort kelt, esőmört okoz.

Fata-Morgana. A csodás természeti tűnemény, mely a pusztákon vándorlóknak, a szomszagtól elgyötört utasnak mosolygó, üdítő forrást varázsol, a keleti népek képzeletét élénken foglalkoztatja mindig. Megfigyelték, hogy e csodás tűnemény 600 angol mérföldről látszik; legalább eddig úgy hitték, de mostanság sokkal csodásabb fölfedezést tettek. Alaszkában 2500 mérföldről észlelték délibábót. A Fata-Morgana évenként egyszer látható az óriási Fairvinter-havason és rendkívüli módon foglalkoztatja a természettudósokat. Az indiánusok már több emberöltő óta ismerik és azt állítják, hogy e kép sohasem változik, mindig egyforma, csak az épületekben mutat némi eltérést. Mindenesetre egy kikötőváros képe és Brisztolt völke benne fölfedezni, melynek híres Mária-tornya is látható a képen. A meteorológiai megfigyelések szerint egy havast egy kisebb földrengés szétrepesztett és e két havas közti sikon játszódik le e csodás természeti jelenség.

A zombori nőkaszinó megalakult.

Vasárnap délelőtt 11-kor volt a város-háza kis tanácstermében az alapító gyűlés, amelyen megjelentek a meghívott nőgyűlési képviselők: dr. Alföldy Gedeonné, Rittinger Antalné, Szabó Lászlóné, Hauke Imréné, dr. Poppvits Istvánné, dr. Czvetkovits Péterné, Kálits Döméné, dr. Kabos Mártonné, dr. Scheer Arminné és Szilágyi Mórné, továbbá a kezdeményező dr. Pataj Sándor. A gyűlés elnökévé dr. Alföldy Gedeonnét, jegyzőjévé dr. Pataj Sándort választva, rövid de beható vita után elfogadta az előterjesztett alapszabálytervezetet egyhangulag. Azután minden alapító taggyűjtő ívet vállalt. Elhatározták, hogy a jegyzőkönyvet és alapszabályokat fölterjesztik megerősítés végett a belügyminiszteriumhoz és a jóváhagyás után tartják meg a tisztújító első rendes közgyűlést. A jegyzőkönyv hitelesítésére Hauke Imréné és Szilágyi Mórné fölkérvén, az elnök pár perccel 12 óra után beérkezett a gyűlést, amely kiindulása oly társadalmi haladásnak, amelyre Zombor város mindenkor büszke fog lenni.

A zombori nőkaszinó alapszabályai.

1. A zombori nőkaszinó célja, hogy tagjainak kellemes találkozó helyül szolgálva, a társas érintkezésre, szórakozásra és művelődésre módot nyújtson.

2. Székhelye: Zombor.

3. Tagjai: rendesek, pártolók, alapítók és tiszteletbeliek. Valamennyinek a felvétele

a választmány által titkos szavazás útján, 2 rendes tag ajánlatára történik.

4. Rendes tagok csak nők lehetnek, akik 17-ik életévüket betöltötték. Évi tagsági díj asszonyoknak 10 korona, lányoknak 6 korona.

5. Pártoló tagok, akik évi 10 korona fizetésével támogatják a nőkaszinót.

6. Alapító tagok, akik egyszersmindenkorra 100 korona tagsági díjat fizetnek.

7. Tiszteletbeli tagok, akiket a nők szellemi és társadalmi élete érdekében kifejtett működésért, vagy különösen a zombori nőkaszinó körül szerzett érdemekért a választmány javaslatára a közgyűlés megválaszt.

8. A kaszinó helyiségeit és intézményeit csak a rendes tagok használhatják. Az alapító és tiszteletbeli tagok közül a nők rendes tagsági jogokkal bírnak.

9. A pártoló tagok a nőkaszinó által rendezett összejövetelek, estélyek, kiállítások stb. látogatására esetről-esetre kedvezményeket nyernek, amelyeket a választmány állapít meg.

10. Minden rendes tagnak joga van nővendéget bevezetni, akit a vendégkönyvbe írni tartozik. A vendég látogatási joga csak egy hétre szól és 3 hónapon belül meg nem ismételt. Ha a bevezetett vendég egy hétnél tovább akar járni, havi 2 koronás vendégjegyet kell váltania.

11. A rendes és pártoló tagság naptári évekre szól. A kilépési szándék a rendes évi tisztújító közgyűlés előtt írásban bejelentendő a választmánynak, mert különben a tagdíj a következő évre is fizetendő.

12. Tagkizárást csak a közgyűlés mondhat ki, a választmány javaslatára, és a választmány ily irányu határozata csak akkor terjeszthető a közgyűlés elé, ha már a választmányi ülésen $\frac{2}{3}$ többséget nyert.

13. A nőkaszinó ügyeit a választmány vezeti, amely 15 választmányi tagból és a tisztikarból áll. A tisztikar: elnök, két alelnök, titkár, jegyző, könyvtáros, pénztáros és gazda.

14. A választmány határozatképességéhez 5 tag jelenléte szükséges. Határozatai 8 nap alatt megfellebbezhetők a közgyűléshez.

15. A választmány állapítja meg a házirendet és a maga, valamint az egyes tisztviselők működési körét. Továbbá külön bizottságokat alakíthat a nőkaszinó tagjait érdeklő ügyek vitelére. Ezen külön bizottságok úgy alakítandók, hogy benne a választmányi tagok képezék a többséget.

16. A közgyűléseken csak a rendes tagok vehetnek részt. A határozatképességhez 20 rendes tag megjelenése szükséges és ha ennyien az első meghívásra meg nem jelennek, az ennek a körülménynek a meghirdetésével 30 napon belül tartandó újabb közgyűlés tekintet nélkül a megjelentek számára határozatképes. A meghívás a kaszinó helyiségében 8 nappal előbb kifüggesztendő hirdetmény útján történik.

17. A szavazás úgy a választmányi üléseken, mint a közgyűléseken, ha személyi ügyekről van szó, vagy ha a megjelentek $\frac{2}{3}$ -ad része ezt más ügyben is így kívánja, — titkos.

18. A rendes közgyűlés, amely a naptári év utolsó negyedében tartandó, választja a választmányt és benne a tisztikart, állapítja meg a költségvetést, vizsgálta meg a számadásokat és adja a pénztárosi fölmentést.

19. Rendkívüli közgyűlést az elnök a választmánynak, vagy 10 rendes tagnak indítványára bármikor összehívni tartozik.

20. Az alapszabályok módosítása és a nőkaszinó fölosztatása tárgyában hozandó ha-

tározatok csak akkor érvényesek, ha két egymásután tartandó szabályszerűen meghirdetett közgyűlésen változatlanul lesznek megszavazva. Ezen határozatok fogantatás előtt a belügy-miniszterium elő terjesztendők.

21. A zombori nőkaszinó fölosztatása esetén vagyona az alapító nőegyesületek között osztandó föl abban az arányban, amelyben ezeknek a tagjai a nőkaszinó tagjai voltak fennállása alatt.

22. A kormánynek joga van ezen egyesületet felosztatni vagy működését felfüggeszteni, ha ez meg nem tartaná az alapszabályokban meghatározott célt, eljárást vagy hatáskörét.

Kelt a Zomborban, 1905. évi október hó 22-én tartott alapító gyűlésben.

Dr. Alföldy Gedeon s. k., Dr. Pataj Sándor s. k.,
elnök. jegyző.

Művészet — Irodalom.

Uj zeneművek. Szántó Károly zombori elemi iskolai tanító, város és megyeszerte ismert humorisztikus zeneirőnk, most rendezti sajtó alá humoros zeneműveit. Zeneirodalmunkban a maga nemében páratlanul álló munkája akként lesz összeállítva, hogy egy-egy estély programját betölti. Előfizetési felhívásait már szétküldötte. A legmelegebben ajánljuk a dalárdák vezetőségeinek figyelmébe — kik közönségük szórakoztatására súlyt helyeznek — a fiatal szerző humoros zeneműveit.

Egy eljegyzési hirre. Lapunk mai számában az Istentől való első magyar poétának, Szabolcska Mihálynak egy gyönyörű eredeti versét közöljük. A vers a József kir. herceg Szanatórium Egyesület naptárában jelent meg s mielőtt forgalomba kerülne, mi kaptuk az egyesület előzékenységéből közlésül. Maga a könyv, ahol Szabolcska többed magával, az irodalom minden kitűnőségével megjelenik, valóságos remeke a könyvkötő műiparnak. Bér Dezső remek rajza, domborművű kivitele az egyesület emblémájának a kígyóval küzdő gladiátornak, akinek segítségére a magyar nemzet szimbolikus madara, a turul siet, karmai között ezzel a fölirattal: Mentsük meg a tüdőbetegeket. Ez a mű valósággal díszmű, méltó ajándék s hisszük, hogy az embermentő derék célra sokan fogják megrendelni. Ára két korona. A megrendelést a József kir. herceg Szanatórium Egyesülethez kell intézni Budapest, Ferenc-körut 36.

Közigazdaság.

Széna, szalma, takarmány.

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában elég behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.50—3.00, muhar 3.30, alomszalma 1.70, zsupszalma 2.00, szezcska 2.20 kor. per 50 kiló fuvaronként házhöz szállítva. Préselt széna 2.80—3.00, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműek: zab 6.90—7.10, tengeri 8.60, rozs 6.65, árpa 6.65 kor. 50 kilónként.

Szerkesztői üzenetek.

K. P. Zombor. Miloszavlyerits Milán az 1905-iki általános választáson lett a titeli választókerületben dr. Musitzky Demeter szerb radikális ellenében szabadelvű programmal nagy szótöbbséggel megválasztva.

H. K. Péterréve. A szives tudósítást köszönjük. Sorát ejtjük. E hó 29-én Zomborban lesz.

NYILTTÉR. *)

Köszönetnyilvánítás.

Akik szeretett jó anyánk, illetve leányunk, özv. Jung Antalné, szül. Kancsár Mária halála alkalmával fájalmunkat részvétükkel enyhíteni iparkodtak, fogadják hálatelt szívből fakadó köszönetünket.

Felsőszentiván, 1905. október hó 18-án.

A gyászoló család.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

314. szám.

bv. 1905.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 7716/1905. számú végzése által dr. Jusits Elemér bódásági ügyvéd által képviselt Záreczki Istvánné szül. Danka Verona bácsujfalusi lakos javára özv. Danka Jánosné bácsujfalusi lakos ellen 339 korona 04 fillér tőke és eddig összesen 52 korona 59 fillér perkoltság követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság letoglalt és 940 koronára becsült lovak, koesi, széna, trágya stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1905. V. 208/2. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Bácsujfalun alperes lakásán leendő eszközlésére 1905. évi október hó 27-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Hódságon, 1905. évi október hó 11-én

Váczy János,

kir. bir. végrehajtó

Eladó szobanövények!

Pálmák, fikusok, dracínák, fenyők, kaméliák, erikák és más szobába alkalmas növények jutányos áron kaphatók Zombor város kertészetében. Ugyanott

KOSZORÚK, mell- és kézi-csokrok, asztaldíszek stb. díszes és modern kivitelben készíttetnek.

3-3 Kiváló tisztelettel

CSÉRER GYULA, városi kertész.

4064. szám.

kig. 1905.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye titeli járásához tartozó Sajkáslak községben üresedésben levő községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi november hó 4-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételni nem fognak.

Az állás javadalmazása évi 1000 (egyezer) korona készpénz és szabad lakás.

2-1

Titelen, 1905. október 15.

Szemző János,

főszolgabíró.

Uj műkertészet.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy Zomborban a Sztojkovits-féle majorban, közvetlen a vasut mellett, az Export-gőzmalommal szemben

műkertészetet

nyitottunk.

Elfogadunk: **kertek diszítését, szőlőültetést, oltást és bujtatást, komlóültetést.**

Termelünk: mindennemű **virágokat**, legkivált **rózsát**, különféle **gyümölcsfákat** a faj jótállása mellett. Mindennemű **csokrokat** és **koszorúkat** úgy élő, mint művirágokból készítésre elvállalunk.

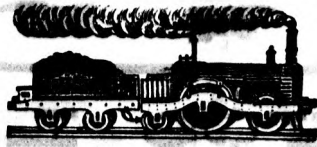
Megrendeléseket lehet eszközölni a Sztojkovits-féle majorban, vagy Árok-utca 3. sz. a. Bánát külváros.

A n. é. közönség pártfogását kérve maradunk

tisztelettel

Radisits Bozsídár és Társa
mű- és élővirág kertészete Zomborban.

10-5

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

ERVÉNYES 1905. ÉVI OKTÓBER HÓ 1-ÉTŐL.

Oda						Budapest—Zimony—Belgrád.						Vissza	
gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.	szem. v.	
7.00	7.15		1.55	3.20	10.10	ind.	BUDAPEST k. p. u.	érk.	5.45	9.50	1.00	6.55	
10.15	12.37		6.15	6.36	4.22	érk.	SZABADKA	ind.	11.50	5.05	9.51	1.52	
	1.26	4.15		6.48	5.32	ind.	SZABADKA	érk.	10.58	7.23	9.39	1.26	
	1.56	4.43		7.10	6.01		Osantavér		10.26	6.53		1.02	
	2.21	5.09		7.25	6.27		Bács-Topolya		10.02	6.31	9.07	12.41	
	2.47	5.36		7.42	7.05		Hegyes-Feketehegy		9.31	6.02		12.14	
	3.07	5.55		7.55	7.27		Verbász		9.06	5.37	8.39	11.57	
	3.28	6.17			7.46		O-Kér		8.41	5.13		11.39	
	3.45	6.34			8.13		Kiszács		8.21	4.54		11.21	
	4.06	6.55		8.37	8.34	érk.	UJVIDÉK	ind.	7.46	4.57	7.56	11.00	

Oda				Baja—Ujvidék				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.
	4.00	7.12	1.15	ind.	BAJA	érk.	9.15	3.23	6.50		
	4.11	7.22	1.25		Baja-szállásváros		9.08	3.15	6.42		
	4.25	7.35	1.38		Vaskút		8.53	2.59	6.26		
	4.51	8.00	2.01		Gara		8.32	2.37	6.00		
	5.09	8.17	2.16		Rigyica		8.17	2.17	5.35		
	5.37	8.45	2.39		Sztanisias		8.00	1.57	5.12		
	5.56	9.03	2.56		Gákova		7.36	1.28	4.40		
	6.15	9.22	3.14		Nenadies		7.15	1.08	4.16		
	6.25	9.32	3.23	érk.	ZOMBOR (étk.)	ind.	7.05	12.57	4.05		
2.25	6.51		3.51	ind.	ZOMBOR (étk.)	érk.	6.20	11.20		7.00	
2.31	6.57		3.57		Zombor-vásártér		6.13	11.18		6.52	
2.41	7.07		4.07		Fernbach-szállás		6.04	11.04		6.41	
2.50	7.16		4.16		Zárkovác		5.56	10.56		6.32	
3.06	7.30		4.30		O-Sztapár		5.42	10.42		6.15	
3.35	7.49		4.49		Bresztovác		5.27	10.28		5.51	
4.05	8.10		5.12		Hódáságh		5.02	10.02		5.21	
4.46	8.35		5.37		Parabuty		4.43	9.45		4.43	
5.00	8.49		5.51		Paraga		4.22	9.25		4.10	
5.40	9.16		6.09	ind.	GAJDOBRA	érk.	3.46	9.07		3.26	
5.54	9.30		6.23		Bulkesz		3.32	8.55		3.11	
6.16	9.45		6.38		Petrovác-Glossán		3.21	8.44		2.59	
6.50	10.10		7.03		Futtak		2.52	8.16		2.20	
7.18	10.31		7.25	érk.	UJVIDÉK	ind.	2.27	7.51		1.40	

Oda				Szabadka—Dálya				Vissza			
v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
5.00	2.02	6.50	6.55	ind.	SZABADKA	érk.	6.50	9.41	12.59	10.35	
5.25	2.26		7.25		Tavankut		6.17		12.37	10.09	
5.45	2.46	7.19	7.53		Bajmok		5.53	9.11	12.20	9.51	
6.16	3.17	7.41	8.32		Nemes-Militics		5.02	8.46	11.44	9.10	
6.30	3.31	7.53	8.50	érk.	ZOMBOR	ind.	4.40	8.35	11.27	8.51	
7.28	4.00	8.13			Prigtl-Szent-Iván			8.14	10.55	8.14	
7.42	4.13	8.23			Szóna			8.04	10.37	7.53	
7.54	4.24	8.33		érk.	GOMBOS	ind.		7.55	10.25	7.40	
9.18	5.25	9.13		ind.	ERDŐD	érk.		7.20	9.17	6.03	
9.30	5.37	9.23		érk.	DÁLYA	ind.		7.09	9.05	5.50	

Oda				Szabadka—Ó-Becse				Vissza			
v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	
	4.40	1.32	ind.	SZABADKA	érk.	8.34	5.25				
	5.08	2.00		Békova		8.07	4.58				
	6.19	3.21	érk.	ZENTA	ind.	6.40	3.40				
	7.47	5.27		Ada		5.26	2.19				
	8.10	5.42		Mohol		5.05	2.02				
	8.30	6.02		Bács-Petrovoszellő		4.39	1.37				
	8.56	6.28	érk.	ÓBECSE	ind.	4.10	1.10				

Oda				Szabadka—Baja				Vissza			
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	
4.50	10.30	1.47	7.00	ind.	SZABADKA	érk.	9.29	12.48	6.20	10.28	
5.25	11.09	2.22	7.35		Csikéria		8.56	12.16	5.48	9.52	
6.08	11.46	2.54	8.07		Bács-Almás		8.34	11.55	5.27	9.22	
6.09	11.51	3.00	8.13		Almás		8.19	11.40	5.12	9.06	
6.38	12.15	3.26	8.42		Bikity-Borsód		7.54	11.15	4.47	8.38	
7.07	12.48	4.00	9.16	érk.	BAJA	ind.	7.17	10.40	4.12	7.47	

Oda				Ó-Becse—Ujvidék				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	
4.40	9.50	4.25	ind.	O-BECSE	érk.	6.55	12.43	7.44			
5.05	10.21	4.49		Bács-Földvár		6.33	12.16	7.22			
5.27	10.48	5.10		Csurogh		6.15	11.47	7.08			
5.49	11.22	5.32		Zsablya		5.50	11.18	6.37			
6.04	11.45	5.47		Gospodince		5.31	10.44	6.21			
6.30	12.24	6.11		Temerin		5.14	10.20	6.04			
6.39	12.36	6.20		Járek		4.58	9.50	5.46			
6.53	12.53	6.34	érk.	VASKAPU	ind.	4.43	9.31	5.31			
7.01	1.07	6.36	ind.	VASKAPU	érk.	4.42	9.24	5.23			
7.25	1.35	7.00	érk.	UJVIDÉK	ind.	4.17	8.55	5.00			

Oda				Szeged-Rókus—Zenta				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	
4.20	1.40	ind.	SZEGED-ROKUS	érk.	8.51	5.45					
4.43	2.04		Rószke	ind.	8.28	5.23					
5.02	2.22	érk.	HORGOS	ind.	8.07	5.05					
5.03	2.35	ind.	HORGOS	érk.	7.57	4.49					
5.21	2.58		Bács-Martonos		7.39	4.31					
5.44	3.24		O-Kanizsa		7.25	4.17					
6.04	3.54		Adorján		6.56	3.53					
6.29	4.19	érk.	ZENTA	ind.	6.30	3.28					

Oda				Ujvidék—Vaskapu—Titel				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	
6.37	5.10	ind.	UJVIDÉK	érk.	6.00	3.01					
7.00	5.38	érk.	VASKAPU	ind.	5.33	2.38					
7.05	5.50	ind.	VASKAPU	érk.	5.38	2.33					
7.31	6.24		Káty		5.06	2.15					
7.42	6.38		Tiszakálmánfalva		4.43	1.56					
7.57	7.00		Kovil-Szent-Iván		4.25	1.41					
8.11	7.18		Vilova—Gardince		4.04	1.26					
8.24	7.34		Lok		3.48	1.14					
8.37	7.50	érk.	TITEL	ind.	3.32	1.00					

Oda				Kiskun-Halás—Bácsalmás—Rigyica				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	
3.50	12.05	6.00	ind.	KIS-KUN-HALÁS	érk.	5.44	2.27	10.24			
4.03	12.18	6.13		Kopolya		5.32	2.14	10.11			
4.20	12.35	6.29		Fehértó		5.16	1.57	9.54			
4.37	12.51	6.45		Terezbálm		5.00	1.40	9.37			
4.58	1.33	7.03		Jankovác		4.48	1.27	9.24			
5.25	2.03	7.23		Mélykút		4.20	12.45	8.50			
5.48	2.26	7.44		Rudics		4.00	12.11	8.21			
5.56	2.34	7.52	érk.	BÁCSALMÁS	ind.	3.51	12.00	8.10			
6.16	3.00	8.12	ind.	BÁCSALMÁS	érk.	3.41	11.21	7.40			
6.36	3.20	8.28		Madarász-puszta		3.29	11.01	7.20			
6.49	3.38	8.36		Bácsmadaras		3.18	10.51	7.10			
6.57	3.46	8.43		Sanae-puszta		3.11	10.34	6.53			
7.17	4.11	8.53		Katymár		3.00	10.21	6.40			
7.29	4.23	9.03		Legyen-puszta		2.49	9.58	6.14			
7.45	4.39	9.16	érk.	RIGYICA	ind.	2.35	9.40	5.56			

Oda				Hegyes-Feketehegy—Palánka				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	
6.59	3.05	7.47	ind.	HEGYES-FEKETEHEGY	érk.	5.49	11.54	5.30			

Olcsóbb mint bárhol! Pontos kiszolgálás!

VILLANYOS LÁMPÁK!

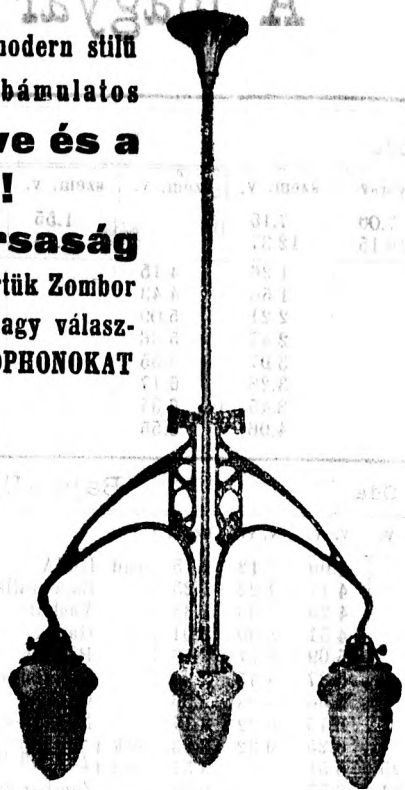

Ajánljuk dús raktárunkat modern stíli
villanyos lámpákban, bámulatos
olcsó áron, **teljesen szerelve és a**
vezetékhez kapcsolva!

A grammophon társaság
(író angyal védjegy) képviselőt megnyertük Zombor
és környéke részére; raktáron tartunk nagy válasz-
tékban kifogástalan működésű **GRAMMOPHONOKAT**
és **LEMEZEKET.**

A triesti **LINOLEUM** (parafa
szőnyeg) óriási raktárát is a n. é. kö-
zönség b. figyelmébe ajánljuk.

Fehérneműek, izléses nyakkendők,
csipkék, szalagok, karlsbadi porcellán
serviceok, **BERNDORFI**
ALPACCA és **ALPACCA** ezüst.

Chinaezüst és bronz dísz tárgyak olcsó áron.

A n. é. közönség szives látogatását kéri

Goldfáhn Sándor és Fia,

Zombor, Kossuth Lajos-utca.

Esőernyők, gyermekkocsik, utazó bőröndök, játékok, tajtékpipák. Szolid elvek.

ITT MEGRENDELHETŐK:

VÁLTÓK
GYÁSZLAPOK
SZÁMLÁK
LEVÉLFEJEK
NÉVJEGYEK
ELJEGYZÉSI ÉS
ESKETÉSI KÁRTYÁK
SÍMA- ÉS
DOMBORNOMATU
MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

== KÖNYV- ÉS KONYOMDAI INTÉZETE ==

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

== PAPIR- és IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON. ==

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK

ÉS A
KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

ITT MEGRENDELHETŐK:

HIRLAPOK
MŰVEK
NAPTÁRAK
TÁBLÁZATOK
FALRAGASZOK
KÖRLEVELEK
TÁNCVIGALMI
MEGHÍVÓK
TÁNCRENDÉK
ÉTLAPOK

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.